

● KULTURNI DOM ŠPANSKI BORCI OD IDEJE DO REALIZACIJE

NOVA DELOVNA ZMAGA

Z gradnjo kulturnega doma sredi Most je uresničena stara želja. Zadržni domovi so drug za drugim spreminjali svojo prvotno namembnost, ko so bili središča kulturnega in družbenega življenja v svojih krajih. Ščasoma smo postali ljudje zahtevnejši tako glede prostorov kot pri njih tehnični opremljenosti. Pa še zavedeli smo se, da smo sicer veliko vlagali v objekte za telesno kulturo, pozabljali pa smo na objekte za duhovno kulturo. Še posebno se je izrazilo to spoznanje v akciji ZKS pod naslovom Človek, delo, kultura.

In odločili smo se, da se samoupravno organiziramo in s skupnimi močmi postavimo na že varovani lokaciji objekt, ki bo naprej še bolj spodbujal in omogočal še hitrejšo rast ustvarjalnosti in poustvarjalnosti pri že tra-

dicionalno bogato razviti ljubiteljski dejavnosti. V občini namreč delujejo poleg poklicne kulturne knjižnice Jožeta Mazovca še naslednje ljubiteljske skupine: 10 pevskih zborov, likovna sekcija samorastnikov in

sekcija akademskih likovnih ustvarjalcev, 10 gledaliških skupin, lutkovna skupina, papirniški pihalni orkester in harmonikarski orkester KUD Vide Pregarc.

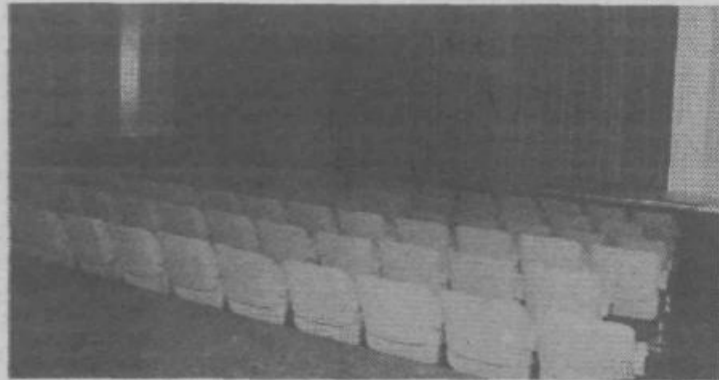
Leta 1978 smo ustanovili samoupravno interesno skupnost za družbeni standard s statutom, poslovníkom in samoupravnim sporazumom, s katerim so se delovne organizacije, družbenopolitična skupnost, samoupravne interesne skupnosti in krajevne skupnosti obvezale v petih letih združevati sredstva za dokončanje drsališča v Zalogu, gradnjo kulturnega doma in pokritje bazena na Vevčah. Delovne organizacije združujejo 0,4 % od čistega dohodka; ugotovljenega ob zaključnem računu za prejšnje leto. Delovne organizacije, ki so bile v težjem položaju, so bile obveznosti oproščene. Tudi sicer skupnost za družbeni standard ni od nikogar terjala izpolnjevanje obveznosti. Združevanje sredstev je potekalo povsem v duhu prostovoljnosti.

Drsališče v Zalogu je bilo do-

Sredi betona in zelenja je zrasel novi kulturni dom Španski borci (Foto: VITO KOMAC)

menovali po španskih borcih in naj bi bil njihov spomenik. Ideja je bila sprejeta, dom smo gradili kot domicilni objekt španskih borcev Jugoslavije in je kot tak prišel v republiški program gradnje spomenikov. Prav zato zakon o prepovedi neproizvodnih investicij leta 1980 ni zaustavil gradnje, ki je bila že tedaj v 3. fazi.

Dvorana bo nudila pestre možnosti družbenega, društvenega in družbenopolitičnega življenja

Katalogi, bralnica in knjižne police v 1. nadstropju že čakajo. Takoj po odprtju doma bodo bralci lahko potekali svoje najrazličnejše želje v novih prostorih knjižnice Jožeta Mazovca

Množično ljudsko zborovanje v soboto, 4. julija naj še enkrat potrdi Cankarjevo misel, da je boj za osvoboditev ljudstva kulturni boj. V novem kulturnem domu bodo namreč lahko zaživele samoupravljavci na vsej široki fronti organiziranih socialističnih sil, povezujoč boj revolucionarnih množic že pred 2. svetovno vojno z narodnoosvobodilnim bojem in revolucijo jugoslovanskih narodov in narodnosti, z bojem za svobodno, ustvarjalno osebnost slehernega od nas. Bodo lahko — kajti v tem delu Ljubljane z bogato revolucionarno in kulturno, posebno ljubiteljsko dejavnostjo bo to zgolj nadaljevanje pri še hitrejši rasti kulturne ustvarjalnosti in poustvarjalnosti krajanov Most, občanov naše občine in mesta Ljubljane.

Prostorna veža bo omogočala ne samo hiter pretok obiskovalcev doma, marveč najmanj tudi različne razstave, manjše prireditve ipd.

končano že leta 1978, 20. decembra 1979 pa je bila zasajena prva lopata novega kulturnega doma. Temeljni kamen je položil Stane Bobnar, eden od treh še živih španskih borcev iz naše občine. Takrat je tovariš Bobnar sprožil idejo, da bi naj dom poi-

Sedaj je dom končan, v njem pa bo lep čas dovolj prostora za uresničevanje že davno postavljenih želja delovnih ljudi in občanov naše občine.

Komisija za IPD pri odboru za otvoritev doma

PROSTORSKA PRESTAVITEV KULTURNEGA DOMA ŠPANSKI BORCI

Kulturni dom je projektiral inž. arh. Oto Jugovec v sodelovanju z dipl. inž. Ireno Didček-Pregelj; s 1.840 m² uporabne površine in tremi nadstropji ga je v poldrugem letu zgradilo SGP Pionir. Gradnja je stala ok. 90 milijonov din in jo je financirala občinska skupnost za razvoj družbenega standarda, ljubljanska kulturna skupnost pa je za opremo knjižnice namenila ok. 2.500.000 din. Funkcionalno je razdeljen na tri dele.

V pritličju je dvorana s 368 sedeži v parterju in na balkonu ter ima 290 + 75 m² površine, oder pa ima 130 m². Namenjena je raznim nastopom in prireditvam, večjim sestankom, zasedanjem in manifestacijam. Vanjo prideemo z Zaloške ceste skozi glavni vhod in skoz vežo (180 m²), v kateri so obeležje padlim in umrlim iz KS Moste in Novega Vodmata, garderobe in sanitarije. Glavni vhod bo odprt le ob prireditvah v tej dvorani.

Foyer v mednadstropju (180 m²) je predviden za gibanje obiskovalcev med odmori; poleg je bife, ki bo odprt le ob prireditvah, še naprej pa je kadišnica; na drugi strani (nad glavnim vodom) je terasa (58 m²), prav tako namenjena obiskovalcem med odmori. Likovni salon v mednadstropju (64 m²) ima poseben vhod tudi s ploščadi za stolpnice ob Rojčevi ulici.

Spolnoizobraževalna knjižnica Jožeta Mazovca ima svoje prostore v I. nadstropju. Na 460 m² površine so:

oddelek za izposojanje knjig na dom z bralnico (195 m²), ki bo odprt pet delovnih dni v tednu od 8. do 20. ure in ob sobotah od 8. do 14. ure;

pionirski oddelek z bralnico in kotičkom za cicibane (87 m²), ki ga v toplih dneh dopolnjuje terasa nad likovnim salonom;

odprt bo pet delovnih dni v tednu od 8. do 19. ure in ob sobotah od 7. do 13. ure;

glasbena soba (39 m²) s 14 sedeži; v njej je 700 plošč klasične in sodobne glasbe. Odprta bo pet delovnih dni v tednu od 10. do 19. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure;

prireditvena soba (62 m²) z družboslovno literaturo in literaturo o španski revoluciji za priložnostne in tematske razstave in manjše prireditve;

soba za intenzivni študij (23 m²) s 4 sedeži, ki si jih bodo lahko rezervirali člani knjižnice

Manjšo dvorano v kleti že uporabljajo različne organizacije za svoje seje (Vse slike: DARJA JUVAN)

za zbrano študijsko delo.

Svetlobni jaški na strehi omogočajo dnevno svetlobo v prostorih brez oken.

Knjižnica ima poseben vhod s severovzhodne strani doma, ločeno stopnišče, osebno dvigalo in sanitarije.

Naj zapišemo še novost: za izposojanje knjig na dom člani knjižnice ne bodo več plačevali odstotka od kupne vrednosti knjige, ampak si bodo s plačano letno članarino (odrasli 50, mladina od 15. do 20. leta starosti 20 in najmlajši 5 din) lahko izposojali knjige na dom in uporabljali gradivo (periodični tisk, plošče, igrače itn.) v vseh knjižničnih oddelkih. Ostali pa bodo »vzgojnik« ukrepi za zamudnike.

V kleti (ok. 700 m²) je manjša dvorana (84 m²) za seje, vaje ipd., pregrajena z vrati na harmoniko, ki omogočajo delo dveh

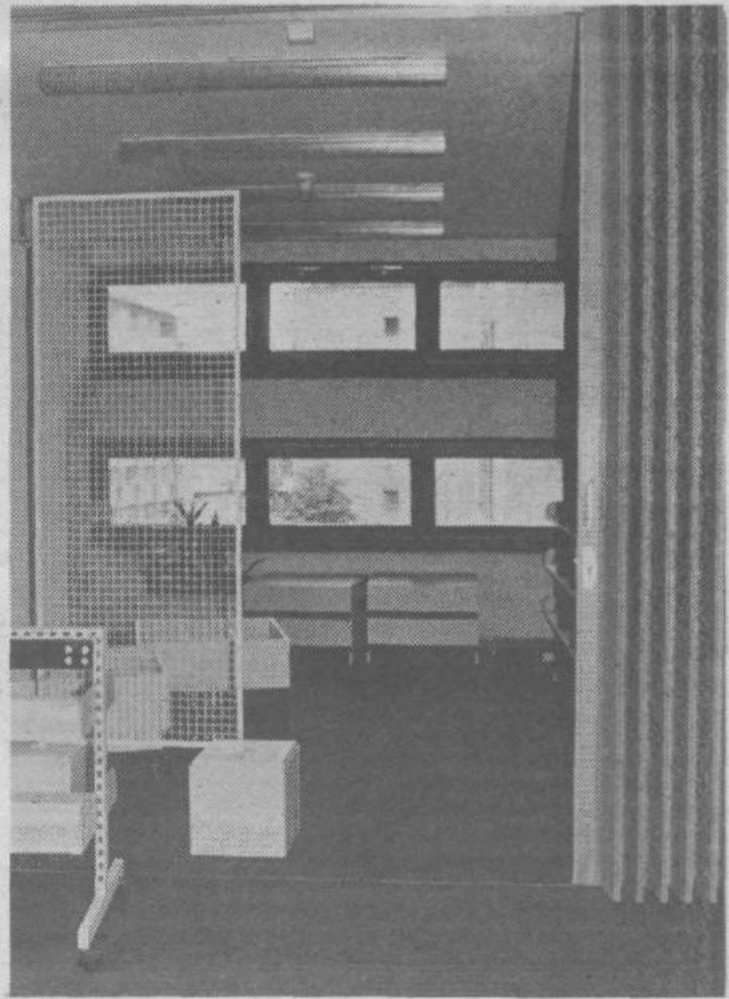
skupin hkrati. Osem manjših sob je namenjenih za potrebe KS, društev, družbenopolitičnih in družbenih organizacij. Pod odrom je večji prostor (120 m²) za priprave nastopajočih, s posebnim vodom; tu so še zaklonišče za 200 oseb, prostori za tehnično osebje, toplotne in klimatske naprave, dvigali (osebno in tovorno), sanitarije in pod glavnim vodom samostojni vhod z Zaloške ceste.

Pred domom ali na pročelju bo postavljeno obeležje španskim borcem, asfaltirana okolica bo omogočala zbiranje obiskovalcev, tu bo 23 parkirišč (od tržnice do doma bo vsega 45 označenih parkirišč), vmes cvetlična korita, okrog objekta pa zeleni pas.

Vsebinsko bo vodil dom delegatsko sestavljeni programski svet s štirimi sosveti, realizacijo pa upravniki doma. Obveznosti za začetek rednega poslovanja je prevzel izvršni svet občinske skupščine.

Kulturni dom Španski borci pomeni velik korak v razvoju kulturnega, družbenopolitičnega in družbenega življenja vzhodnega dela Ljubljane in mesta kot celote. Od nas vseh, delovnih ljudi in občanov zavisi, kako in koliko ga bomo uporabljali v njegovih pestrih možnostih.

Podatke so posredovali predvsem predsednik IO občinske skupnosti za razvoj družbenega standarda Vlado Zlobko, ravnateljica knjižnice Jožeta Mazovca Mihaela Mohar in vodja gradbišča Marjan Kozinc, zbral in zapisal pa AM

Pravilni kotiček bo verjetno med najbolj obiskanimi oddelki knjižnice

Razstavljeni osnutki spominskega obeležja